

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра обліку, аналізу і аудиту

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

"Економічний аналіз"

Вибіркова

Освітньо-професійна програма:	Фінанси, банківська справа та страхування
Спеціальність:	072 Фінанси, банківська справа та страхування
Галузь знань:	07 «Управління і адміністрування»
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Факультет:	економічний
Мова навчання:	українська
Розробник:	Вергун А.І., доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту, к.е.н., доцент
Профайл викладача:	https://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-obliku-analizu-i-audytu/kolektyv-kafedry/vergun-andrij-ivanovych
Контактний тел.:	+38(0372)522691
E-mail:	a.vergun@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle:	
Консультації:	очні консультації – вівторок 12.00-13.00

1. Анотація навчальної дисципліни. Призначення навчальної дисципліни полягає у реалізації навчально-методичного забезпечення процесу оволодіння знаннями та набуття навичок з використання методів економічного аналізу господарської діяльності підприємств, їх економічної ефективності, фінансового стану та кінцевих фінансових результатів. Дана дисципліна забезпечує поглиблення знань студентів щодо комплексного підходу до економічного аналізу діяльності підприємств.

Дисципліна «Економічний аналіз» належить до блоку вибірових освітніх компонент, запропонованих здобувачам освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування» першого (бакалаврського) рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

2. Мета навчальної дисципліни: поглиблення знань здобувачів щодо аналізу господарських процесів підприємств, економічної ефективності та кінцевих фінансових результатів їх діяльності; системної оцінки факторів, що визначають результати господарської діяльності підприємств, виявлення резервів їх покращення та розробки на основі цього пропозицій для підвищення ефективності управлінських рішень.

3. Пререквізити. Вивчення дисципліни базується на засвоєнні знань з таких навчальних дисциплін як «Фінанси підприємств», «Статистика», «Бухгалтерський фінансовий облік», «Фінанси».

4. Результати навчання. Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування») вивчення дисципліни «Економічний аналіз» сприяє поглибленню наступних компетентностей і програмних результатів навчання:

Загальні та фахові компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

Програмні результати навчання:

ПР06. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

ПРН 09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань і змістовно інтерпретувати отримані результати.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
денна	III	VI	3	90	2	15	30	-	-	45	-	залік
заочна	III	VI	3	90	2	4	6	-	-	80	-	залік

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усьо- го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи економічного аналізу												
Тема 1. Наукові основи економічного аналізу Мета: розглянути порядок застосування методологічного апарату теорії пізнання в економічному аналізі	9	1	2	-	-	6	9	-	-	-	-	9
Тема 2. Зміст, предмет та завдання економічного аналізу Мета: розглянути сутнісні характеристики економічного аналізу як науки та функції управління	9	1	2	-	-	6	9	1	-	-	-	8
Тема 3. Метод і методика економічного аналізу Мета: розглянути методичний інструментарій економічного аналізу та сфери його застосування	11	3	6	-	-	2	11	1	3	-	-	7
Тема 4. Організація та інформаційне забезпечення аналізу господарської діяльності Мета: розглянути особливості організаційно-інформаційного забезпечення економічного аналізу	7	1	3	-	-	3	7	-	-	-	-	7
Тема 5. Види економічного аналізу Мета: розглянути особливості економічного аналізу у розрізі класифікації його видів	9	1	2	-	-	6	9	-	-	-	-	9
Разом за змістовим модулем 1	45	7	15	-	-	23	45	2	3	-	-	40
Змістовий модуль 2. Аналіз господарської діяльності підприємства												
Тема 6. Аналіз виробництва та реалізації продукції Мета: розглянути теоретичні основи аналізу виконання виробничої програми та особливості їх практичного застосування	9	2	3	-	-	4	9	-	1	-	-	8

Тема 7. Аналіз ресурсозабезпечення підприємства та оцінка ефективності використання його ресурсів Мета: розглянути теоретичні основи аналізу використання основних засобів, трудових та матеріальних ресурсів та особливості їх практичного застосування	9	2	3	-	-	4	9	1	1	-	-	7
Тема 8. Аналіз витрат на виробництво Мета: розглянути теоретичні основи аналізу формування витрат на виробництво та особливості їх практичного застосування	9	1	3	-	-	5	9	-	-	-	-	9
Тема 9. Аналіз фінансових результатів діяльності Мета: розглянути теоретичні основи аналізу фінансових результатів за видами діяльності підприємства та особливості їх практичного застосування	9	1	3	-	-	5	9	-	-	-	-	9
Тема 10. Аналіз фінансового стану підприємства Мета: розглянути теоретичні основи аналізу фінансового стану та особливості їх практичного застосування за даними фінансової звітності підприємства	9	2	3	-	-	4	9	1	1	-	-	7
Разом за змістовим модулем 2	45	8	15	-	-	22	45	2	3	-	-	40
Усього годин	90	15	30	-	-	45	90	4	6	-	-	80

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

Самостійна робота здобувача з дисципліни «Економічний аналіз» спрямована на узагальнення, засвоєння та закріплення знань по кожній темі. Вона включає такі види робіт: опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, розгляд питань, які виносились на самостійне вивчення, підготовку презентацій індивідуальних завдань із запропонованого переліку, підготовку до занять.

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна ф.н.	заочна ф.н.
1	Тема: Наукові основи економічного аналізу Завдання: - розкрити сутність основних принципів діалектики; - розкрити сутність процесу пізнання; - розкрити сутність аналізу як методу пізнання; - розкрити зв'язок економічного аналізу з іншими суміжними науками.	6	9
2	Тема: Зміст, предмет та завдання економічного аналізу Завдання: - розкрити сутність економічного аналізу як функція управління; - розкрити зміст та предмет економічного аналізу; - описати завдання економічного аналізу.	6	8
3	Тема: Метод і методика економічного аналізу Завдання: - розкрити сутність методу економічного аналізу; - охарактеризувати системи показників, що використовуються в економічному аналізі; - навести класифікацію методів обробки економічної інформації; - розкрити сутність економіко-логічних методів економічного аналізу; - розкрити сутність економіко-математичних методів економічного аналізу.	2	7
4	Тема: Організація та інформаційне забезпечення аналізу господарської діяльності Завдання: - охарактеризувати систему економічної інформації як базу даних для аналізу господарської діяльності; - розкрити порядок організації економічного аналізу; - висвітлити основи організації комп'ютерної обробки економічної інформації.	3	7
5	Тема: Види економічного аналізу Завдання: - навести класифікацію видів економічного аналізу; - охарактеризувати зміст оперативного аналізу; - охарактеризувати зміст ретроспективного аналізу; - охарактеризувати зміст перспективного аналізу; - охарактеризувати зміст функціонально-вартісного аналізу.	6	9
6	Тема: Аналіз виробництва та реалізації продукції Завдання: - розкрити зміст, завдання та джерела аналізу виконання виробничої програми; - розкрити методику аналізу обсягу та динаміки випуску продукції; - розкрити методику аналізу асортименту, номенклатури та структури випуску продукції; - розкрити методику аналізу якості продукції; - розкрити методику аналізу ритмічності виробництва; - розкрити методику аналізу резервів підвищення обсягів виробництва.	4	8
7	Тема: Аналіз ресурсозабезпечення підприємства та оцінка ефективності використання його ресурсів Завдання: - розкрити значення та завдання аналізу матеріальних ресурсів. Джерела аналізу;	4	7

	- розкрити методику аналізу рівня матеріально-технічного забезпечення; - розкрити методику аналізу складських запасів сировини та матеріалів; - розкрити методику аналізу ефективності використання матеріальних ресурсів; - розкрити значення, завдання і джерела аналізу трудових ресурсів; - розкрити методику аналізу забезпеченості підприємства трудовими ресурсами; - розкрити методику аналізу використання робочого часу; - розкрити методику аналізу продуктивності праці; - розкрити методику аналізу працемісткості продукції; - розкрити методику підрахунку резервів збільшення обсягів продукції за рахунок факторів праці; - розкрити методику аналізу фонду заробітної плати.		
8	Тема: Аналіз витрат на виробництво Завдання: - розкрити значення, завдання та джерела аналізу собівартості продукції; - розкрити методику аналізу витрат за економічними елементами; - розкрити методику аналізу собівартості за статтями витрат; - розкрити методику аналізу витрат на 1 грн. товарної продукції; - розкрити методику аналізу прямих витрат; - розкрити методику аналізу собівартості окремих видів продукції.	5	9
9	Тема: Аналіз фінансових результатів діяльності Завдання: - розкрити значення, завдання та джерела інформації аналізу; - навести показники фінансових результатів, що використовуються в економічному аналізі; - розкрити методику аналізу чистого прибутку; - розкрити методику факторного аналізу валового прибутку; - види і оцінка рентабельності; - розкрити методику факторного аналізу рентабельності власного капіталу; - розкрити методику факторного аналізу рентабельності виробничого капіталу.	5	9
10	Тема: Аналіз фінансового стану підприємства Завдання: - розкрийте зміст, завдання та джерела інформації аналізу фінансового стану; - розкрийте методику побудови порівняльного аналітичного балансу; - розкрити методику аналізу майнового стану підприємства; - розкрити методику аналізу джерел коштів підприємства; - розкрити методику аналізу ліквідності підприємства; - розкрити методику аналізу фінансової стійкості підприємства; - розкрити методику аналізу оборотності оборотних засобів; - розкрити методику аналізу дебіторської та кредиторської заборгованості; - розкрити методику аналізу грошових потоків підприємства.	4	7
Усього годин		45	80

6. Методи навчання, форми та методи оцінювання

Методи навчання:

- вербальні методи (лекція, диспут, пояснення, розповідь);
- практичні методи (практичні роботи);
- наочні методи (демонстрація, ілюстрація);

- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.
- **Методи оцінювання:**
- усне опитування;
- письмове опитування;
- тестування;
- есе;
- презентація результатів виконаних завдань;
- аналітичні звіти;
- розв'язування практичних ситуацій;
- підсумковий контроль – залік.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (мінус 1 бал за кожен день порушення дедлайну). Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у конференції, студентській олімпіаді тощо).

Академічна доброчесність. Здобувачі повинні самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. В разі використання чужих ідей, розробок, тверджень, обов'язковим є посилання на джерела інформації. Списування під час контрольних заходів має наслідком отримання незадовільної оцінки за відповідний вид роботи.

Відвідування занять. Відвідування занять - обов'язкова умова виконання навчального плану дисципліни. За відсутності здобувача на практичному занятті він втрачає можливість отримати бали як результат його оцінювання по конкретній темі. Форми навчання визначені затвердженим графіком освітнього процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Критерії оцінювання:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання різноманітних (у тому числі іноземною мовою) джерел інформації; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової та вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладення матеріалу, використання різноманітних джерел, законодавчих актів, прикладів і фактичного матеріалу тощо; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Поточний контроль здійснюється на заняттях шляхом індивідуального та фронтального усного опитування, експрес-опитування; письмових самостійних робіт; ведення термінологічного словника; виконання практичних (індивідуальних та групових) завдань; підготовки та захисту відповідних схем, таблиць, діаграм, графіків; розв'язання кейсів з практичних завдань та виробничих ситуацій тощо.

Форма підсумкового контролю: залік.

Засобами оцінювання результатів навчання та демонстрування знань за двома модулями можуть бути: розрахунково-графічні роботи; підготовка доповідей; тестування; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; експрес-опитування; вирішення виробничих ситуацій; контрольні роботи; індивідуальні та командні проекти.

Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-трансферною системою здійснюється шляхом поточного, рубіжного модульного та підсумкового контролю за 100-бальною шкалою оцінювання: за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання. Загальна підсумкова оцінка з дисципліни складається з суми балів, набраних студентом протягом семестру за аудиторну, індивідуальну та самостійну роботу,

а також за результатами поточного контролю знань.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	оцінка (бали)	пояснення за розширеною шкалою
відмінно	A (90 – 100)	відмінно
добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
незадовільно	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1-34)	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Контрольні заходи охоплюють поточний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять та самостійної роботи. Він має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру – 100, з яких 60 студент набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку).

Кількість балів за кожний навчальний елемент виводиться із суми поточних видів контролю (за виступи на практичних заняттях та доповнення, тестові завдання, підготовку рефератів та есе, розрахунково-графічних завдань тощо). Кількість балів за модуль дорівнює сумі балів, отриманих за навчальні елементи даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30 балів; 2 модуль – 30 балів.

Допуск до заліку здійснюється, якщо студент успішно пройшов 2 модульні контрольні та за підсумками рубіжного контролю набрав не менше 30 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі:

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)												Кількість балів (залік)	Сумар на к-ть балів
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2							
T1	T2	T3	T4	T5	МКР 1	T6	T7	T8	T9	T10	МКР 2	40	100
4	4	4	4	4	10	4	4	4	4	4	10		

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

Оцінкою «А» оцінюється повна та аргументована відповідь на теоретичне запитання, тестові завдання та сформульовано правильні визначення з глосарію, а також подано правильний розв'язок виробничої ситуації, що розкриває суть матеріалу та свідчить про вміння його аналізувати, робити змістовні висновки. Відповідь повинна бути чіткою, логічною і послідовною.

Відповідь оцінюється на «В» за умови розкриття теоретичного питання білету та тестових завдань, понять з глосарію і задачі, але містить неточності, що не суттєво впливають на зміст завдання.

Відповідь оцінюється на «С» за умови повного та правильного розкриття одного з питань білету, але у відповіді не достатньо правильно сформульовано визначення з глосарію. У той же час тестові та практичні завдання вирішені на належному рівні.

Якщо підхід до викладення матеріалу правильний, але виявляється недостатнє його розуміння, і в той же час практичне завдання вирішене з деякими неточностями виставляється оцінка «D».

Відповідь оцінюється на «Е» у випадку неправильного підходу до викладення теоретичного матеріалу, розв'язання практичного завдання містить значні помилки.

В усіх інших випадках відповідь оцінюється на «Fх».

7. Рекомендована література - основна

1. Ганін В.І. Аналіз господарської діяльності підприємства: методологія, організація, методика: навч. посіб. Х.: Вид-во ТОВ «С.А.М.», 2013. 308 с.
2. Гринів Б. Економічний аналіз торговельної діяльності: підруч. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 392 с.
3. Кіндрацька Г.І., Загородній А.Г., Кулиняк Ю.І. Аналіз господарської діяльності : підруч. Львів : Львівська політехніка, 2019. 320 с.
4. Ковальчук, Т.М. Теорія економічного аналізу : навч. посіб. Чернівці : Чернівецький національний ун-т, 2011. 44 с.
5. Косова Т.Д., Сухарев П.М., Ващенко Л.О. Організація і методика економічного аналізу : навч. пос. К.: Центр учбової літератури, 2012. 528 с
6. Мних Є.В. Економічний аналіз: підруч. К.: Знання, 2011. 630 с.
7. Мулик Т. Аналіз господарської діяльності: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 384 с.
8. Організація і методика економічного аналізу : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т. Д. Косова та ін.; Мін. освіти і науки України, Донецький національний ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган- Барановського. К. : Центр учбової літератури, 2012. 527 с.
9. Серединська В.М., Загородна О.М., Федорович Р.В. Економічний аналіз: навч. посіб. Тернопіль: «Астон», 2010. 592 с.
10. Сименко І. Аналіз господарської діяльності: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 384 с.
11. Тігова Т.М., Селіверстова Л.С., Процюк Т.Б. Аналіз фінансової звітності: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 268 с.
12. Черниш С.С. Економічний аналіз: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2010. 312 с.
13. Чуприн К., Чуприн О. Аналіз господарської діяльності: навчально-методичний посібник за курсом для студентів економічних спеціальностей. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2013. 99 с.
14. Шпановська Н.Г. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій: навч. посіб. К. Центр навчальної літератури, 2012. 328 с.

8. Інформаційні-ресурси

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
2. Статистична звітність емітентів України. URL: www.smida.gov.ua/db/emitent